

DONE AMAND ETA BASKOIAK

642n.urtean,euskaldunak ziran baskoiak Pirine-basoe-tan edo Auñamendi'n bizi ziran eta euren burua "saltus" edo baso aretan ondo zaintzen eben,"ager" edo landetan bizi ziranak baiño obeto.

Katigu jausten ziran baskoiak zin egitea eskatzen eutsen, baiña euren ziña ez zan fidagarria, fededunak ez ziralako, jentillak ziralako.

Dagoberto I zan frankoen erregeak Done Amand'eri agindu eutson euskaldunak kristiñau biurtzeko, orrelan fidagarri izan daitezen. Antzeko agindua emon eutson Done Eloi'ri be, bretoiak buruz.

Orduko baskoi areik augur edo azti zaleak ei ziran eta siniste okerrekoak, guzurrezko jakikoen gurtzailleak. Gudan osterak bizkorak eta adoretuak.

Done Amand euskaldunen apostoluak baskoiak Txerrenaren eskuetatik ateratea nai eban, edo eurak Barri Onaren bidea erakustea ta eurak federa ekarte.

Orretarako lanean ziarduala, entzuleen artetik eran-tzun zakar bat artu eban,erantzun arroa,berbak txantxetan artu eta Barri Onari irri egiten eutsola eta Barri Ona ez zala ezer esaten,bertsoetan antza dagoanez.

Erantzule ori une beratan Txerrenak artu eban eta bere burua jotzen,bere errua autortzen,bere gorputza zigortzen asi zan eta azkenean il egin zan

...

Done Amand urren egoan urira urreratu zan eta ango Gotzaiñak santu bateri egokion arrera egin eutson.

Lenengo eskuak garbitzeko ura eskiñi eta donea zere-gin ori betetzen ebillala, agindu au emon eutson menpe-ko bateri: Ura batu eta ontzi bereizi baten gordetzeko eta ontzia, gero, sagrario baten.

Eleizako atean itsu bat egoten zan eskean eta oneri Gotzaiñak esan eutson: "Gizona! Zoaz eta garbitu begiak sagrarioko uragaz eta fedea ba-daukazu zure begiak osatu egingo dira.

Eta orrelantxe bete zan dana.

Armando Besga'ren Domuit Baskones liburuko 204 orrialdetik artua.

...

Edesti onek aztergai asko daukaz, baiña emen bat aztertuko dogu.

Andres Mañarikua edestilariaren ustez, jazokizun ori ezin izan leiteke jazorikoa,urte orretarako baskoiak kris-tiñau ziralako.

Armando'k, osterak,baietz diño,egia izan daitekela eta euskaldunak (baskoiak) ez ziralak oraindiño kristi-ñauak.Mañarikua'ren ustez, or agertzen diran mirariak kondaira-antza damotsoe,baiña Besga'ren erantzuna da mirariak edesten dabezan liburuak onartzen ez ba'doguz, sasoi aretako kronika guztiak alboratu bearko gendukeza-la.

Dana dala,basoetako baskoi-taldeak jentillak ba'ziran be, Narbona'tik ur bizi ziran euskaldunak euren gotzai-

ñak,eleizak eta fedea eukezan bigarren gizaldiaren azke-na ezker, Latiegi'ren liburu sakon eta zeatzetan ikusi daiteken lez.

OLAZAR' tar Martin'ek

NASTEAN

OPPILA BURUSAGIAREN ILLOBIA

VII gizaldiaren azkenerantza, bakea egoan euskaldu-nen eta bizigoten artean, baiña aldi orretako jazokizun arrigarri batek ziurtatzen dausku gudaldi bat izan zala.

Kordoba'ko Villafranka errian, illarri baten bertsoz idatzita dagoan illarri-idazki bat agertu da.Ona emen euskeratuta:

"Zulo biribildudun aitz oneik babesten dabez Oppi-la'ren gorpuzkiñak. Ospetsua zan, jaiozaz, eta itxuraz. Ondasunez aberatsa eta gorputzeko indarrez ezagutua.

Izkilluak eroateko agindua emon eutsoen eta bakzeis (euskaldunak)'en aurka guda egitera bialdu eben. Gudalekuan berta il zan bere lagunak be lagundu ezin izan eutsoenean. Zauri eriozgarriak eukazala, bere men-pekoak arin eta arduraz artu eben eta etxera eroan, bizia galduta, eta bere jopuak illobiratu eben.Emaztea seme-alabakaz batera negarrez dago. Ogeita bederatzi urtean bizi izan zan. Baskoiak eriotz-zigorra ezarri eutsoen irailaren iduen aurreko egunean. Gogoan izan au jazo zala seireun eta larogeigarren aldian.Illobiratu egin eben eta eta argitik atsedena artzen dau urrilleko iduak baiño sei egun lenago "

Idazki au J.Vives'ek dakar "Inscripciones cristianas de la España romana y visigoda" liburuan. 287 zenba-kiagaz.

Oppila ori zan ba,bisigot ospetsu bat bere gudariakaz etxetik illebeteko bidean egoana eta 642n.urteko iraila-ren 12n.egunean il zana.Euskaldunak il eben eta urrila-ren 10n.egunean obiratu gudarako euren buruzagi izana.

Bake-aldi baten jazo zan ori, baiña bizigoten eta eus-kaldunen arteko muga beti egoan urduritasuna eta eus-kaldunak bein eta barriro erasoten eutsen bisigoten gotor-lekuai.

OLAZAR' tar Martin'ek

Uřestarazu Landazabal'tar Miren Terese

(Goyan bego)

Gasteiz'en il zan alzo 96 urte zituala, Elizakoak eta Alia Donearen onospena artu ondoren.

Andoni "Umandi" (1) bere nebat, Karmele (1) goimaitasuna'ren Karmeldara, Arrieta'tar Dion, lengusuaik eta beste azideak bere animaren alde otoi bat eskatzen diuete, ta gorpuzaren eortzera Santa Isabel'en, zapatua 10, 10 orduan egingo danera, ta lilelara Santa Maria de los Angeles'en elizan, zapatua 10, 6,30 orduan izango danera erdu zaitezela.

Guziei auretik eta biotzez, eskerrik asko.

Gasteiz'en 2004'ko Urtañila

Zuzenbidea: Sarrbio Jakituna, 23

(P.F. Lazurka, S.A. Tfn: 945 222 004. Vitoria-Gasteiz)